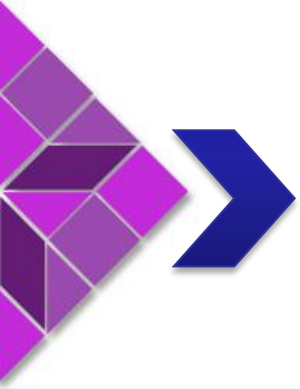

The background features a complex, abstract design of overlapping, wavy lines in shades of green and blue. These lines create a sense of depth and movement, resembling a stylized landscape or a digital data visualization. The colors transition from light green and yellow at the top to deeper blues and greens at the bottom.

Річний бюджетний цикл у Німеччині

Бюджет – це план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються відповідно органами державної влади, органами місцевого самоврядування протягом бюджетного періоду.

□ є основою функціонування держави в цілому, його національно-державних і адміністративно-територіальних утворень; це найважливіше джерело грошових коштів, що знаходиться в повному і безпосередньому розпорядженні органів державної або муніципальної влади.

□ служить загальнодержавним фондом грошових коштів, який створюється для покриття державних витрат.

□ являє собою фінансовий план держави. Ця ознака полягає в тому, що він є основним фінансовим планом. Поряд з ним існують інші, самостійні фінансові плани, по відношенню до яких він займає провідне місце.

Функції бюджету:

Контрольна функція

- Бюджет дозволяє здійснювати контроль за діями виконавчої влади, який може здійснюватися в різних формах - з боку спеціалізованих органів, наділених контрольними повноваженнями, з боку вищестоящої організації і ін. Бюджет приймається як закон і тим самим накладає обмеження на дії уряду. У ньому законодавчо закріплені ліміти окремих статей доходів і витрат, які держава повинна чітко дотримуватися при проведенні соціально-економічної політики.

Інформаційна функція

- Бюджет - це індикатор поточного стану економіки країни, соціальної сфери, політичної ситуації. Структура його доходної та видаткової частини дозволяє судити про пріоритети державної політики, масштаби впливу на неї окремих груп інтересів.

Інституціоналізація громадських переваг

- У демократичних державах прийняття закону про бюджет обов'язково передуює його розгляд в парламенті. На цьому етапі в складений урядом законопроект вносяться коректування з урахуванням думок депутатів, що представляють інтереси своїх виборців.

Регулятивна функція

- Бюджет є інструментом регіональної політики, оскільки за рахунок коштів регіонів-донорів здійснюється підтримки депресивних і кризових територій, що мають недостатній економічний потенціал або зазнають наслідки надзвичайних ситуацій.

Бюджетний устрій - внутрішня будова держави, поділ його на складові частини і система взаємовідносин між ними на основі розподілу владних повноважень і суверенітету між центром і територіальними утвореннями.

За формою державного устрою країни
поділяються на дві групи:

**Прості
(унітарні)**

це єдина, централізована держава, що складається з різних адміністративно-територіальних одиниць (округів, дистриктів, областей, країв і т.д.), які не мають в своєму складі інших держав або державних утворень.

Бюджетна система в таких країнах складається з 2 ланок: державного бюджету і місцевих бюджетів, що знаходяться у віданні органів місцевого самоврядування.

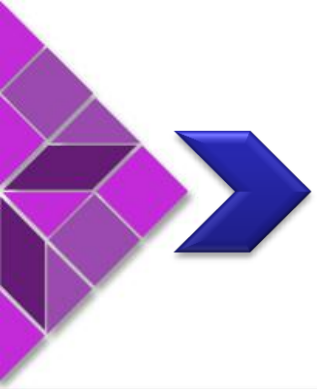
Унітарні країни: Великобританія, Іспанія, Італія, Туреччина, Україна, Франція, Японія тощо.

**Складні
(федеративні)**

це держави, які являють собою або союз держав, або спільність відносно самостійних територіальних (державних) утворень.

Для **бюджетної системи** федеративної держави характерні три ланки - державний федеральний бюджет, бюджети суб'єктів федерації, і місцеві бюджети.

Федеративні держави: Бразилія, Індія, Канада, Мексика, Російська Федерація, Сполучені штати Америки тощо.

У відповідності до ст.109 (1) Основного закону ФРН бюджетне законодавство побудоване за принципом незалежності федерації та земель, їх автономії у вирішенні фінансових питань.

Бюджетні відносини в ФРН регулюються:

- Основний закон Федеративної республіки Німеччина;
- Федеральне бюджетне законодавство Німеччини (1988 р.);
- Закон “Про прийняття бюджету”;
- Закон “Про бюджет”;
- Закон “Про забезпечення економічної стабільності та зростання”.

Сучасний бюджетний устрій ФРН має три рівні:

- федеративний;
- земельний;
- общинний.

У бюджетному процесі беруть участь такі органи влади та їхні структурні підрозділи:

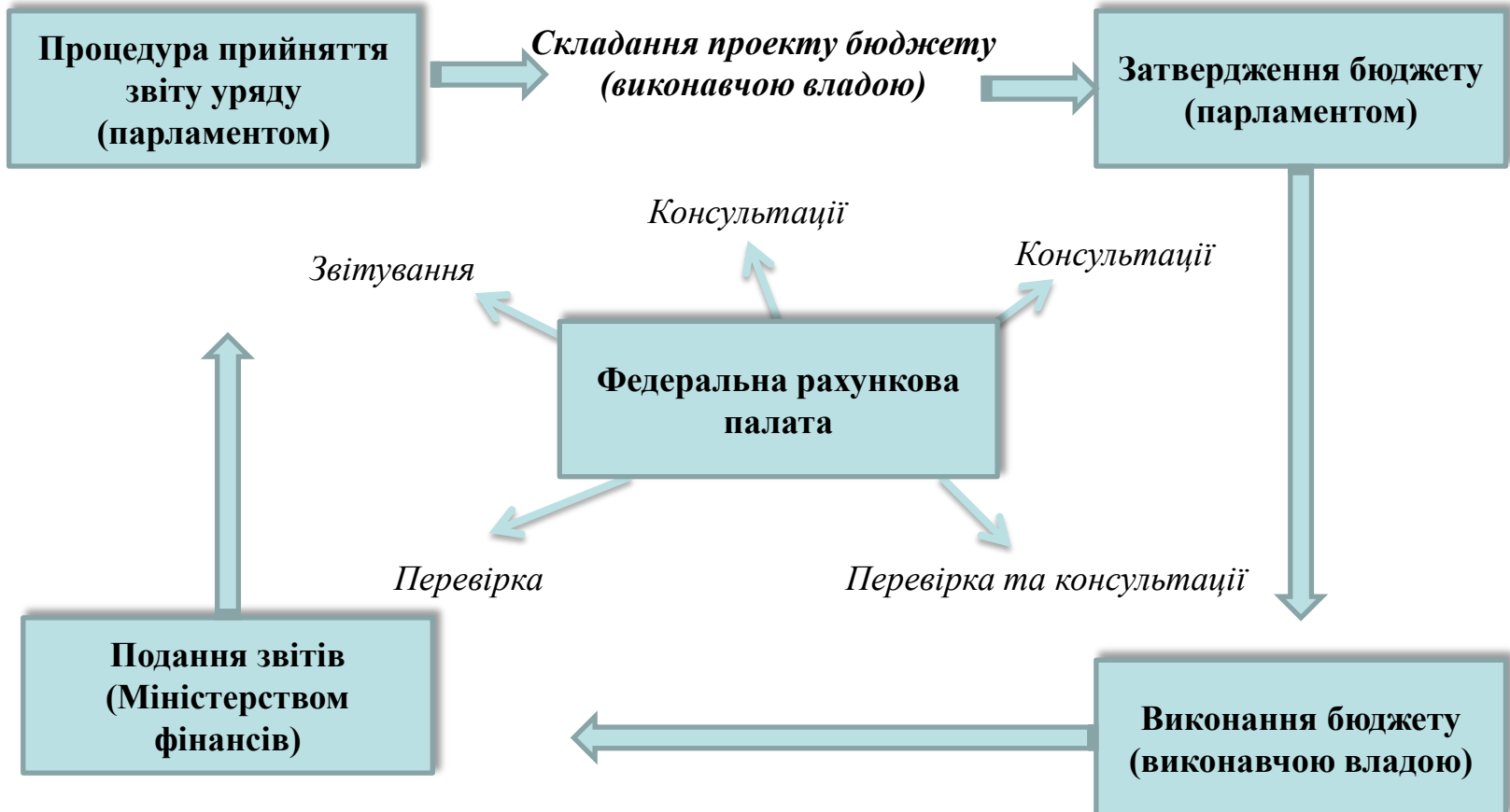
- Міністерство фінансів;
- Представницькі органи: бундестаг (бюджетний комітет, підкомітет з перевірки звітності, Федеральна рахункова палата), бундестрат;
- Федеральний казначейський двір.

Повноваження учасників бюджетного процесу ФРН

<p><i>Федеральний казначейський двір</i></p>	<p>Є незалежним державним закладом, який діє згідно з Федеральною і земельними конституціями. До його функцій входить контроль економічної і фінансової діяльності, і він може перевіряти роботу Міністерства фінансів.</p>
<p><i>Уряд і парламент (ландтаг) на рівні земель</i></p>	<p>У складі уряду землі діє Міністерство фінансів. Головні фінансові управління і податкові інспекції є структурними підрозділами Міністерства фінансів і водночас вони діють як представники федерації.</p>
<p><i>Головне фінансове управління або Верховна фінансова дирекція</i></p>	<p>Існує тільки на рівні земель і керує підвідомчими податковими інспекціями. Керівник Головного фінансового управління — президент, призначається по черзі федерацією і землею. Міністерство фінансів організовує роботу податкових інспекцій і по відомчій лінії підпорядковується федеральному Міністерству фінансів.</p>

Роль Федеральної Рахункової палати

Основні правила довгострокового фінансового планування відповідно до Закону про забезпечення економічної стабільності та зростання(StWG)

Ст.(1) StWG встановлює такі заходи, “які, перебуваючи у контексті ринкової економіки, в той же час допомагатимуть стабілізувати ціни, підтримуватимуть високий рівень зайнятості та сприятимуть досягненню задовільного стану зовнішніх розрахунків, одночасно із стабільним і достатнім економічним зростанням”.

Ст.(9) StWG декларує, що “управління федеральним бюджетом базується на фінансовому плані, що охоплює п’ятирічний період”.

Узагальнені бюджетні показники переглядаються щорічно з метою пристосування до змін загальних економічних умов, а також стану окремих програм.

Єдності і повноти

Сукупне покриття витрат

Річний бюджетний період

Своєчасність подання бюджетів

Незмінність бюджетних параметрів

Принципи бюджетної системи ФРН

Економічність і економність

Збалансованість бюджетів

Достовірність і ясність

Брутто-принцип

“Поділ облікових одиниць”

Бюджетна система ФРН включає:

- бюджет федерації;
- спеціальні урядові фонди;
- бюджети земель;
- більш 10000 громад.

Для німецької бюджетної системи характерна триступенева система міжбюджетного вирівнювання

- здійснюється прибуткове вирівнювання через надходження ПДВ до бюджетів суб'єктів федерації: 25% від частки бюджетів земель в загальних надходженнях ПДВ розподіляється між усіма землями;
- перерозподіл бюджетних ресурсів між бюджетами земель без втручання з боку федерального уряду;
- прями федеральні гранти деяким територіям.

Значна увага в Німеччині приділяється бюджетному плануванню

- здійснюється на федеральному рівні та на рівні земель;
- бюджетне планування починається з прийняття проекту бюджету на поточний рік, після чого, починається робота зі складання бюджету на наступний рік і на наступні три роки - **перспективний бюджет**.

Бюджетний процес в ФРН

Бюджетний період

- У ФРН фінансовий рік для всіх суб'єктів співпадає із календарним.
- Федеральний бюджет розробляє Федеральне міністерство фінансів на підставі передбачуваних податкових надходжень і прогнозованих необхідних витрат, обсяги яких визначаються і подаються на розгляд окремими федеральними міністерствами та урядовими агенствами.

Проект

- Проект бюджету затверджується федеральним урядом із наступним його поданням. Перше читання відбувається у вересні, коли Федеральний міністр фінансів робить “бюджетну доповідь”. Остаточне читання відбувається в нижній палаті Парламенту у листопаді або грудні, після чого він передається до верхньої палати для затвердження; Важливим аспектом німецького фінансового федералізму є те, що поданий федеральним урядом бюджет може набути чинності **тільки за умови схвалення його бундесратом**.

Затвердження

- Затверджений бюджет містить:
- Закон про бюджет (тобто загальні приписи стосовно сукупної суми витрат, загальної суми максимальних гарантій, повноважень на позичання) і
- Бюджетний план, який містить перелік, пункт за пунктом, всіх санкціонованих максимальних розмірів витрат та оцінних державних надходжень.

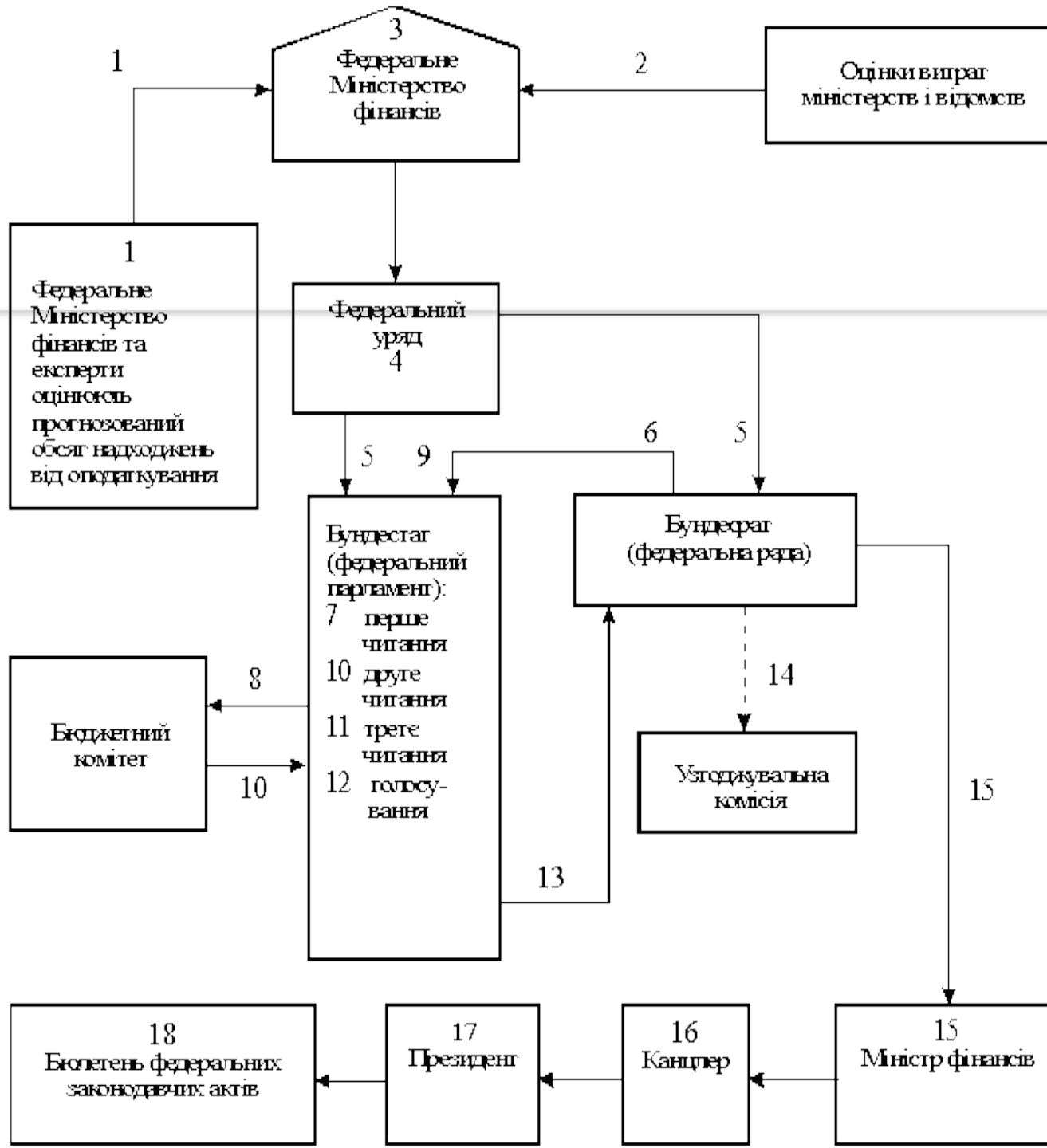
Звітність

- МФ представляє до Парламенту щомісячні звіти про виконання бюджету. Парламент може у будь-який час вимагати інформацію або звіт з певних питань. Річна фінансова звітність передається у Федеральну аудиторську палату на початку квітня після закінчення звітного року.

Основні етапи щорічного циклу роботи над бюджетом, яка триває від накреслення проекту бюджету до моменту надання йому сили закону

1. На підставі прогнозу макроекономічного розвитку Робоча група з оцінки податкових надходжень, до складу якої входять експерти федерального Міністерства фінансів (МФ), окремих земель, муніципалітетів, Федерального управління статистики та економічних науково-дослідних інститутів, оцінює прогнозований обсяг надходжень від оподаткування.
2. На базі цих розрахунків, а також керуючись правилом, згідно з яким загальна сума витрат не повинна перевищувати суму надходжень від оподаткування разом з економічно доцільними кредитами, МФ накреслює план бюджету. У ньому мають бути враховані рекомендації Ради фінансового планування, яка координує фінансову політику на федеральному, земельному та муніципальному рівнях.
3. Проект бюджету, створений МФ, розглядається кабінетом міністрів і схвалюється федеральним урядом, який далі передає його на розгляд. Направлення проекту до бундестагу та бундесрату.
4. Згідно зі Статтею 110(3) Основного закону, бундесрат має шість тижнів для обговорення і внесення пропозицій щодо змін у проекті бюджету.
5. Під час розгляду проекту бюджету бундесратом у бундестагу відбувається перше читання цього документа. Представник МФ виголошує промову, де пояснює позицію федерального уряду щодо пропонованого проекту.
6. Розглянутий бундестагом проект бюджету передається до бюджетного комітету цієї палати. Тут документ піддають ґрунтовному аналізу, і, в разі потреби, ухвалюють рішення про необхідність його доопрацювання.
7. Друге читання в бундестагу може відбутися лише після ознайомлення цієї палати з висновками бундесрату, які мають враховуватися під час подальшого розгляду.
8. Під час третього читання проект бюджету розглядається в цілому і ухвалюється чи відкидається шляхом голосування. Після того, як проект бюджету розглянуто бундестагом, його повторно передають до бундесрату.
- 9.. Якщо у бундесрату виникнуть заперечення, він може скликати Узгоджувальну комісію, до складу якої входять в однаковій кількості члени бундестагу й бундесрату. Завданням комісії є виробити компромісне рішення, яке задовольнило б обидва законодавчі органи. Якщо комісія запропонує певні зміни до проекту бюджету, тоді у бундестагу має відбутись повторне голосування.
10. Бюджетний документ публікується у Бюлетені федеральних законодавчих актів.

Процес вироблення Федеральногоного бюджету

На стадії складання центрального бюджету міністерства і відомства направляють до МФ передбачувані кошторису витрат на наступний рік приблизно **за 9 місяців**.

Схвалений КМ проект бюджету направляється на затвердження до **законодавчих органів**: спочатку у верхню палату парламенту (бундесрат), де розглядається протягом трьох тижнів, а потім в нижню палату парламенту (бундестаг). У разі внесення однієї з палат парламенту поправок до бюджету він повертається на **повторний розгляд**. Після прийняття законопроекту бундестагом законопроект підписується головою уряду і стає законом.

У ті ж терміни і в такій же послідовності складаються проекти бюджетів **земель і громад**. Однак якщо федеральний уряд формально не має права контролювати фінанси земель, то землі зобов'язані встановити такий контроль за бюджетами громад.

Бюджети земель затверджуються **ландтагами на один рік**, але в окремих випадках можуть бути розраховані на більш тривалий період. Для покриття касового розриву в зв'язку з тим, що податки надходять нерівномірно, землі мають право випускати короткострокові позики.

Бюджетний процес в Німеччині побудований таким чином:

1.	Галузеві міністерства готують свої вимоги про фінансування в майбутньому фінансовому році і прогнози по своїм бюджетам на <i>три наступні роки</i> ;
2.	Підготовка таких бюджетних вимог і прогнозів ведеться в суворій відповідності з <i>докладними інструкціями</i> , які заздалегідь готує і розсилає по галузевим міністерствам Міністерство фінансів. У цих інструкціях вказуються бюджетні ліміти фінансування за всіма галузевим міністерствам. Визначаються ці ліміти шляхом уточнення фінансового плану минулого року і шляхом поновлення опорних планів по видатках з урахуванням зміни пріоритетів економічної політики та змін, внесених до фіскальної стратегію держави;
3.	Крім того, встановлюються також бюджетні ліміти за певними категоріями витрат в складі міністерських бюджетів.

Виконання бюджетів ФРН

Регулювання та координація	Відповідно до Основного закону уряд повинен забезпечити раціональне виконання прийнятого бюджету, використання коштів з урахуванням економічної ефективності, ощадливості. Понадпланові видатки мають бути схвалені федеральним міністром фінансів. Вони можуть бути дозволені тільки в разі непередбачуваної і невідкладної необхідності.
Контроль за виконанням бюджету	1) Федеральний міністр фінансів зобов'язаний подати до бундестагу і бундесрату за дорученням федерального уряду звіт про всі доходи і видатки, а також про стан державного майна і боргу на відповідний фінансовий рік; 2) Рахункова палата ФРН перевіряє звіти про виконання бюджету, а також ефективність управління бюджетними коштами. Щорічно рахункова палата має інформувати про свою діяльність як уряд, так і бундестаг, бундесрат; 3) Бундестаг також має повноваження в сфері забезпечення якості виконання бюджету.

Річний бюджетний цикл у ФРН

Кількість місяців до початку наступного фінансового року	Головні події та діяльність
Грудень	Федеральний міністр фінансів (ФМФ) дає детальні настанови до інструкції федеральним міністерствам стосовно розроблення бюджету і коригування підготовки терміну середньострокового бюджетно-фінансового планування
Лютий-березень	Федеральні міністерства передають ФМФ свої пропозиції щодо бюджету і років, на які здійснюється планування
Лютий-червень	ФМФ проводить консультації на всіх рівнях у кожному федеральному міністерстві з питань бюджету
Червень-липень	Внесення остаточного рішення кабінетом міністрів щодо проекту бюджету і Федерального бюджетно-фінансового плану
Серпень	Бюджет федерального уряду та бюджетно-фінансовий план передаються на розгляд до парламенту
Вересень	ФМФ виголошує в парламенті фінансову доповідь під час першого читання проекту бюджету
Листопад	Завершальне читання урядового проекту бюджету в парламенті, голосування
Грудень	Підписання закону про бюджет федеральним президентом та його оприлюднення
1 січня	Початок фінансового року

Дякую за Вашу увагу!

Шепель К.О.